

वा० रा०

॥१३॥

लक्ष्यं कार्यप्रवृत्त्यानुमेयं ॥ तच्चतदलक्ष्यं चेन्द्रियागोचरमित्यर्थः महत्कृत्यं सीतान्वेषणरूपं साधयितुं तेन रूपेण लंकापुरीप्रवेष्टुं प्राप्तकालं उचितं ॥ ३३ ॥ तेन रूपेणाप्यन्वेषणं कथं घटेतेति पुनश्चितयति ॥ तांपुरीमिति ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ नेति ॥ रहिते एकांते कथं पश्येयमित्यन्वयः ॥ ३६ ॥ ननु सीतादर्शने किमर्थमेकांतापेक्षा तत्राह ॥ भूतार्थाः सिद्धप्राय कार्याणि ॥ विष्णुवंकातरं अविमृश्यकारिणं दूतमासाद्य देशकालाभ्यां उचितप्रवृत्तिहीनाभ्यां विरोधिताः संतः सूर्योदये तमइव विनश्यन्ति ॥ अतोऽसहायेन मयैतादृशे देशे का

लक्ष्यालक्ष्येण रूपेण रात्रौ लंकापुरीमया ॥ प्राप्तकालं प्रवेष्टुं मे कृत्यं साधयितुं महत् ॥ ३३ ॥ तांपुरीं तादृशीं दृष्ट्वा दुराधर्षी सुरासुरैः ॥ हनू मांश्चितयामास विनिश्चस्य मुहुर्मुहुः ॥ ३४ ॥ केनोपायेन पश्येयं मैथिलीं जनकात्मजां ॥ अदृष्टो राक्षसेन्द्रेण रावणेन दुरात्मना ॥ ३५ ॥ न विनश्येत्कथं कार्यं रामस्य विदितात्मनः ॥ एकामेकस्तु पश्येयं रहिते जनकात्मजां ॥ ३६ ॥ भूताश्चार्था विनश्यन्ति देशकालविरोधिताः ॥ विष्णुवंदूतमासाद्य तमः सूर्योदये यथा ॥ ३७ ॥ अर्थानर्थान्तरे बुद्धिर्निश्चितापि न शोभते ॥ घातयन्ती ह कार्याणि दूताः पण्डितमानिनः ॥ ३८ ॥ न विनश्येत्कथं कार्यं वैष्णवं न कथं भवेत् ॥ लघनं च समुद्रस्य कथं नु न भवेद्दृष्ट्या ॥ ३९ ॥ मयि दृष्टे तुरक्षो भीरामस्य विदितात्मनः ॥ भवेद्द्वयमिदं कार्यं रावणानर्थमिच्छतः ॥ ४० ॥ न हि शक्यं क्वचित् स्थातुमविज्ञातेन राक्षसेः ॥ अपि राक्षसरूपेण किमु तान्येन केन चित् ॥ ४१ ॥ वायुरप्यत्र नाज्ञातश्चरेदिति मतिर्मम ॥ न तत्राविदितं किंचिद्रक्षसां भीमकर्मणां ॥ ४२ ॥ ले कार्ये च गुप्तमेव प्रवर्तितव्यमिति भावः

॥ ३७ ॥ न केवलं कार्यहानिः किंतु अन्यदपि स्यादित्याह ॥ अर्थानर्थान्तरे इति ॥ अर्थानर्थान्तरे कार्याकार्यविषये ॥ निश्चितापि स्वामिना सचिवैः सह निश्चितापि बुद्धिः न शोभते विष्णुवंदूतमासाद्येति शेषः ॥ तदेव द्रष्टव्यं ॥ घातयन्तीति ॥ एवं सति लोको मत्स्वामिनं बुद्धिशून्यं मयि जानीयादित्याशयः ॥ ३८ ॥ यदेवमतः कार्यं राजकार्यं न विनश्येत् वैष्णवं बुद्धिहीनता न तत्र सिद्धिः स्वस्य स्वस्वामिनश्च ॥ ३९ ॥ रावणानर्थं रावणवधं ॥ ४० ॥ अदर्शनेन संचारश्च सर्वथाऽशक्य इत्याह ॥ न हीति ॥ ४१ ॥ रक्षसामविदितं रक्षोभि रविदितं न किंचिदस्ति रक्षिमरूपमिति शेषः अतः भावतः सहजकारि रूपेणैव स्थातव्यमिति भावः ॥ ४२ ॥

सु० कां०

॥१३॥